

Usporedba oporučnog nasljeđivanja na prostoru Europske unije

Videc, Valerija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Tourism and Rural Development in Požega / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:277:958267>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-20**

Repository / Repozitorij:

[FTRR Repository - Repository of Faculty Tourism and Rural Development Požega](#)

**FAKULTET TURIZMA I RURALNOG
RAZVOJA U POŽEGI**

Valerija Videc, 0253053987

**USPOREDBA OPORUČNOG NASLJEĐIVANJA NA
PROSTORU EUROPSKE UNIJE**

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2023. godine

FAKULTET TURIZMA I RURALNOG
RAZVOJA U POŽEGI

STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

***USPOREDBA OPORUČNOG NASLJEĐIVANJA NA
PROSTORU EUROPSKE UNIJE***

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA OSNOVE GRAĐANSKOG PRAVA II

MENTOR: Jasmina Mladenović, dipl. iur.

STUDENT: Valerija Videc

JMBAG studenta: 0253053987

Požega, 2023. godine

SAŽETAK

Ovaj završni rad opisuje institute oporučnog nasljeđivanja na prostoru Europske unije. U radu se povezuju instituti oporučnog nasljeđivanja na području Europske unije, odnosno Poljske, Italije, Finske, Francuske te Estonije u odnosu na isti u Republici Hrvatskoj. U radu se analizira sâm postupak nasljeđivanja prema Zakonu o nasljeđivanju, vrste oporuka te usporedba oporučnog nasljeđivanja navedenih država članica i Republike Hrvatske. U središnjem se dijelu rada naglašava značaj oporuke u hrvatskom oporučnom nasljednom pravu. Rad sadržava dio u kojem je objašnjeno oporučno nasljeđivanje u prethodno navedenim državama. Zaključak koji je donesen naposljetku odnosi se na činjenicu da je institut oporučnog nasljeđivanja jedan od temelja nasljeđivanja. Samo oporučno nasljeđivanje predstavlja način na koji građani mogu slobodno raspolagati vlastitom imovinom u slučaju smrti.

Ključne riječi: oporuka, nasljeđivanje, Europska unija, Republika Hrvatska.

ABSTRACT

This final thesis describes the principles of testamentary inheritance in the European Union. The paper connects the principles of testamentary inheritance in the European Union, specifically in Poland, Italy, Finland, France and Estonia with those in the Republic of Croatia. The paper analyzes the process of inheritance according to the Succession Act, types of testaments, and compares testamentary inheritance between the mentioned EU member states and the Republic of Croatia. In the central part of the thesis, the significance of a will in the Croatian testamentary inheritance law is emphasized. The paper includes a section that explains testamentary inheritance in the aforementioned countries. The conclusion drawn in the end relates to the fact that testamentary inheritance is one of the fundamental pillars of inheritance. Testamentary inheritance is the means through which citizens can freely dispose of their own property in the event of their death.

Keywords: will, inheritance, European Union, Republic of Croatia.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. INSTITUT NASLJEĐIVANJA	3
2.1. Zakonski nasljednici	3
2.2. Nasljedni redovi	4
3. OPORUČNO NASLJEĐIVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	6
3.1. Oblici oporuka	8
3.2. Opoziv oporuke.....	10
3.3. Nevaljanost oporuke	11
3.4. Čuvanje i pohrana oporuke	12
4. OPORUČNO NASLJEĐIVANJE NA PODRUČJU EUROPSKE UNIJE.....	14
4.1. Oporučno nasljeđivanje na području Poljske.....	15
4.2. Oporučno nasljeđivanje na području Italije	17
4.3. Oporučno nasljeđivanje na području Finske.....	17
4.4. Oporučno nasljeđivanje na području Francuske	18
4.5. Oporučno nasljeđivanje na području Estonije	20
5. USPOREDBA NASLJEĐIVANJA REPUBLIKE HRVATSKE TE ZEMALJA EUROPSKE UNIJE	21
6. ZAKLJUČAK.....	23
7. LITERATURA	24
8. POPIS PRILOGA	26

1. UVOD

Kada je riječ o nasljeđivanju, iznimno je važno regulirati kome će nasljedna prava pripasti te tko će biti njihov nositelj. Na temelju toga može se zaključiti da je u svim pravnim porecima važno regulirati prijenos imovine na druge osobe u slučaju nečije smrti. Naglasak će se posebice staviti na oporučno nasljeđivanje u Republici Hrvatskoj te na prostoru Europske unije. Zemlje koje će u radu biti analizirane i uspoređene s Republikom Hrvatskom su Poljska, Italija, Finska, Francuska i Estonija. Oporučno se nasljeđivanje najprije temeljilo na slobodi samog oporučitelja. Javlja se u rimskom pravu gdje je oporuka morala biti formirana prema strogo utvrđenim kriterijima. Razlog utvrđivanja kriterija oporučnog nasljeđivanja bio je izbjegavanje svih mogućih sporova i optužaba koje bi oporuka mogla izazvati. Kada se radi o uređenju imovinskopravnih odnosa između pojedinaca, može se reći da je oporuka jedan od najvažnijih instituta tih odnosa. Oporuka se kroz povijest sve više formirala, te su se pojavile oporuke koje su se davale na sudu, oporuke u pisanom obliku koje su se čuvale u carskom arhivu te privatne oporuke pred petero ili sedmero svjedoka. U današnje vrijeme oporuka ima veliko značenje za nasljedno pravo. Nadalje, u radu će detaljno biti obrađen institut nasljeđivanja, zakonskih nasljednika, vrsta oporuka i načina na koje se pohranjuju i čuvaju. Važno je naglasiti da će rad sadržavati i usporedbu s nekoliko zemalja Europske unije kako bi se na primjeru lakše mogle uvidjeti sličnosti i razlike s Republikom Hrvatskom. Svrha i cilj istraživanja je utvrditi razvitak oporučnog nasljeđivanja kroz povijest te koliko se institut oporučnog nasljeđivanja razlikuje i podudara s institutima oporučnog nasljeđivanja u zemljama članicama Europske unije. Glavna tema ovog završnog rada je sam institut oporučnog nasljeđivanja. Rad je baziran na nekoliko bitnih temelja koji čine nasljeđivanje. Bitni temelji nasljeđivanja su Zakon o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19) te nasljeđivanje na temelju oporuke. Iako su već postojala određena ograničenja u rimskom pravu kada se nasljedstvo moralo predati unutar obitelji, danas to nije slučaj. U današnje vrijeme, prilikom sastavljanja oporuke, ostavitelj ima potpunu slobodu prilikom raspolaganja imovinom. To znači da ostavitelj ne mora oporučno obvezivati članove svoje obitelji. Prema Zakonu o nasljeđivanju, postoji nekoliko vrsta oporuka koje ostavitelj može sastaviti, no najprije je potrebno utvrditi da je ostavitelj sposoban rasuđivati te da je navršio određen broj godina. Nadalje, tijekom istraživanja i pisanja ovog završnog rada, metoda koja se najviše koristila u ovome radu je metoda komparacije, tzv. metoda usporedbe. Cilj rada je pobliže definirati te približiti sam institut nasljeđivanja u Republici Hrvatskoj te ga usporediti sa zemljama članicama Europske unije. Kako bi se mogle istaknuti pojedine razlike, ali i sličnosti, zemlje

koje će se detaljno obraditi u radu su Poljska, Italija, Finska, Francuska te Estonija. Upravo će se metoda komparacije primjenjivati između tih triju zemalja i Republike Hrvatske.

2. INSTITUT NASLJEĐIVANJA

Prema Klariću i Vedrišu (2014: 701), nasljedno pravo dijeli se prema objektivnom i subjektivnom smislu. Prema objektivnom smislu: „nasljedno pravo je skup pravnih pravila kojima se uređuje sudbina subjektivnih prava i obveza poslije smrti njihova dosadašnjeg nositelja.“ Također, postoji i definicija u subjektivnom smislu: „nasljedno pravo u subjektivnom smislu jest ovlaštenje određene osobe ili određenog kruga osoba da stupe u građanskopravne odnose umrloga.“ Pojednostavljeno rečeno, radi se o skupu pravnih pravila kojima se uređuje nasljeđivanje. Na temelju navedenog, može se reći da je nasljedno pravo u objektivnom smislu dio građanskog prava. Na samome početku postavlja se pitanje o trenutku nasljeđivanja. Do nasljeđivanja dolazi zbog smrti osobe koja se u nasljednom pravu naziva ostavitelj. U trenutku njegove smrti sva njegova imovina, ali i dugovi, prelazi na nasljednike koji su određeni oporukom ili Zakonom o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19). Važno je napomenuti da, ukoliko je oporuka postojeća i valjana, oporučni nasljednici imaju prednost pred zakonskim nasljednicima. Samo nasljeđivanje može se odvijati na temelju zakona i na temelju oporuke. Prema Zakonu o nasljeđivanju postoje određena načela po kojima se nasljeđuje. Nasljeđivati se može samo zbog smrti fizičke osobe i u trenutku njezine smrti svaka je osoba sposobna naslijediti, biti nasljednikom i svaka se osoba ima pravo odreći nasljedstva. Može se reći da je u osnovi nasljeđivanje na temelju Zakona razvrstavanje potencijalnih zakonskih nasljednika u nasljedne redove. Na temelju će se Zakona nasljeđivati u sljedećim slučajevima: ako ostavitelj prilikom smrti nije ostavio oporuku, ako je ostavitelj opozvao valjanu oporuku, ako dođe do poništavanja oporuke zbog mana volje ostavitelja, ako je oporuka suprotna Zakonu i pretpostavkama predviđenim Zakonom, ako dođe do uništavanja oporuke slučajem ili tuđom radnjom, ako se izgubi, zametne ili sakrije, prije ili poslije smrti ostavitelja i to bez njegova znanja, a njezino postojanje ne bude dokazano, ako je ostavitelj imenovao kao nasljednika osobu koja je umrla prije ostavitelja, a u tom slučaju nije određena osoba zamjenik, ako se nasljednik ostavitelja odredne nasljedstva, a ostavitelj nije odredio osobu zamjenika, ako nasljednik ostavitelja bude nedostojan naslijediti ga, a ostavitelj nije odredio osobu zamjenika, ako ostavitelj svu svoju imovinu nije obuhvatio oporukom (Crnić et al., 2003: 60).

2.1. Zakonski nasljednici

U članku 8. stavcima 1. i 2. Zakona o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19) navodi se sljedeće: „(1) Na temelju zakona ostavitelja nasljeđuju svi njegovi

potomci, njegova posvojčad i njihovi potomci, njegov bračni drug, njegovi roditelji, njegovi posvojitelji, njegova braća i sestre i njihovi potomci, njegovi djedovi i bake i njihovi potomci, i njegovi ostali predci. (2) Na temelju zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov izvanbračni drug koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim. Izvanbračnom zajednicom u smislu ovoga Zakona smatra se životna zajednica neudane žene i neoženjenog muškarca koja je trajala dulje vrijeme, a prestala ostaviteljevom smrću, pod uvjetom da su bile ispunjene pretpostavke koje se traže za valjanost braka.“ Osobe iz prvoga članka nasljeđuju prema nasljednim redovima. Bitne pretpostavke, odnosno osnove zakonskog nasljeđivanja su sljedeće: krvno srodstvo, bračna veza, izvanbračna veza te posvojenje. Krvno srodstvo predstavlja odnos dviju ili više fizičkih osoba koji se temelji na međusobnoj povezanosti koja je biološke, pravne ili socijalne naravi. Tako se razlikuje nekoliko vrsta srodstava: krvno srodstvo, srodstvo po tazbini, građansko srodstvo, duhovno srodstvo te srodstvo po mlijeku. Nadalje, po pitanju nasljeđivanja izvanbračni drug izjednačen je s bračnim te na taj način ulazi u zakonske nasljednike. Naposljetku, posvojenje koje je jedna od osnova zakonskog nasljeđivanja označava srodstvo po posvojenju ili građansko srodstvo. Predstavlja odnos koji se temelji na aktu posvojenja tuđeg maloljetnog djeteta (Klarić i Vedriš, 2014: 719-724).

2.2. Nasljedni redovi

Kako pravo nasljedstva imaju zakonski nasljednici, tako se može reći da se svi zakonski nasljednici mogu svrstati u nasljedne redove. U prvi nasljedni red svrstavaju se ostaviteljevi potomci, posvojčice i njegovi potomci kao i bračni drug ostavitelja. Ako u trenutku smrti ostavitelj nije bio u braku, već u izvanbračnoj zajednici, izvanbračni će drug imati sva prava kao bračni drug. Nasljednici u prvom nasljednom redu ostavinu dijele na jednake dijelove. U drugi nasljedni red svrstavaju se bračni ili izvanbračni drug te roditelji ostavitelja kao i njihovi potomci – braća i sestre te njihovi potomci. Do nasljeđivanja po drugom nasljednom redu dolazi samo ako ostavitelj iza sebe nije ostavio potomke. Način na koji nasljednici u drugom nasljednom redu dijele imovinu je da jednu polovicu nasljeđuju roditelji, a drugi dio nasljeđuje bračni drug ostavitelja. U treći nasljedni red svrstavaju se bake i djedovi. Do nasljeđivanja po trećem nasljednom redu doći će ako ostavitelj iza sebe nije ostavio ni potomke koji bi ga naslijedili, ni bračnog/izvanbračnog druga, ni roditelje niti su roditelji ostavili nekog potomka. Način na koji će treći nasljedni red podijeliti imovinu je da jednu polovicu nasljeđuju baka i djed s očeve strane, a drugu polovicu baka i djed s majčine strane. To znači da će svaki od njih dobiti jednu četvrtinu imovine koja se nasljeđuje. U četvrti nasljedni red svrstavaju se prabake

i pradjedovi. Kao i u trećem nasljednom redu, način na koji će raspodijeliti imovinu je isti. Polovicu će dobiti prabake i pradjedovi s očeve strane, a drugu polovicu prabake i pradjedovi s majčine strane. Do nasljeđivanja u četvrtom nasljednom redu doći će ako ostavitelj iza sebe nije ostavio ni potomke, ni roditelje, niti su roditelji ostavili potomke, ni bračnog/izvanbračnog druga, ni baku i djeda, niti su baka i djed ostavili nekog potomka. U ostale nasljedne redove svrstavaju se ostali preci nakon prabaka i pradjedova (Klarić i Vedriš, 2014: 727-729).

3. OPORUČNO NASLJEĐIVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Oporučno nasljeđivanje u srednjem vijeku te ranom modernom razdoblju razvijalo se na hrvatskom i slavonskom prostoru. Oporuka je u to vrijeme bila rasprostranjena u hrvatskim i slavonskim gradovima, gdje je predstavljala odraz postojanja privatnog vlasništva. Tijekom imenovanja svog nasljednika ostavitelj je imao potpunu slobodu, ali pod uvjetom da ne zaobiđe potomke. U dalmatinskim i istarskim krajevima tada je postojala notarska oporuka, odnosno oporuka sastavljena pred javnim bilježnikom. Javni bilježnik zapisao bi posljednju volju oporučitelja, pročitao je te ovjerio u nazočnosti oporučitelja. Nakon toga sastavio bi javnu ispravu s istovjetnim sadržajem. Također, postojala je i pisana oporuka koju je oporučitelj datirao te je potpisao. Usmena je oporuka bila namijenjena primjeni kod siromašnijeg i manje pismenog stanovništva, a sastavljala se u izvanrednim okolnostima. Takva oporuka sama po sebi nije imala pravnu snagu, već je pravnu snagu stjecala nakon sastavljanja službenog dokumenta kod javnog bilježnika. Pretpostavka je da je staro hrvatsko pravo počivalo na načelu da u slučaju smrti cijela imovina pripada muškoj djeci, ali se pravo raspolaganja imovinom proširilo te je ostavljalo mogućnost slobodnog raspolaganja imovinom. Kao i u rimsko vrijeme, oporuke su i dalje strogo pravni akt ili posao (Čepulo, 2016: 131).

Institut oporučnog nasljeđivanja u Republici Hrvatskoj polovicom 20. stoljeća bio je pravno reguliran Zakonom o nasljeđivanju (NN 52/1971, 47/1978, 71/1991, 37/1994, 56/2000, 48/2003) u dotadašnjoj Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, donesenog 1955. te objavljenog u Službenom listu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije 1965. godine. Institut oporučnog nasljeđivanja Socijalističke Republike Hrvatske propisivao je nekoliko oblika oporuka. Tada su se mogle sastaviti vlastoručne oporuke, pismene oporuke pred svjedocima, sudske oporuke, sudske oporuke ako oporučitelj nije u stanju da je pročitao, međunarodna oporuka i usmena oporuka. Također, oporuke su se mogle sastaviti pred diplomatskim ili konzularnim predstavnikom u inozemstvu, na jugoslavenskom brodu, za vrijeme mobilizacije ili rata. Početkom 1980-ih, nakon smrti Josipa Broza te nestanka kulta ličnosti koji je povezivao i omogućio opstanak složene državne zajednice, Republike i Pokrajine tražile su svoje osamostaljenje kao suverene i samostalne države. Sukladno tome, Republika Hrvatska prekinula je sve državnopravne odnose sa Socijalističkom Federativnom Republikom Jugoslavijom 8. listopada 1991. godine. Tome su prethodile dvije ustavne odluke: Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske te donošenje Ustava Republike Hrvatske 22. prosinca 1990. kojim je RH postala samostalna i suverena Republika (Čepulo, 2016: 352-353). Bilo je potrebno

u novi pravni sustav novonastale samostalne države preuzeti već postojeće savezne zakone, stoga su posebnim zakonima u hrvatsko zakonodavstvo uvedeni već postojeći savezni zakoni do njihova konačnog stavljanja izvan snage. U hrvatsko zakonodavstvo preuzet je cijeli niz zakona iz područja građanskog prava, uključujući i savezni Zakon o nasljeđivanju, koji je postao podloga za donošenje novoga Zakona o nasljeđivanju 2003. godine (Čepulo, 2016: 357).

Najprije je potrebno definirati sam pojam oporuke. Klarić i Vedriš (2014: 735) navode sljedeće: „oporuka je razredba posljednje volje kojom ostavitelj raspolaže svojom imovinom za slučaj smrti“. U nasljednom pravu umrla fizička osoba naziva se ostavitelj, a osoba koja je nasljeđuje poslije smrti je nasljednik. Oporuka predstavlja formalno, opozivo i jednostrano očitovanje volje kojom ostavitelj raspolaže svojom imovinom u slučaju smrti. Ono što predstavlja slobodu ostavitelja je da u oporuci raspolaže onim čime je raspolagao i za života ako ništa posebno nije naznačeno (URL: IUS INFO1). Kada se kaže da oporuka predstavlja formalni pravni posao, misli se na strogo formalni posao zato što su Zakonom navedeni oblici u kojima se ona može i mora sastaviti. Za oporuku koja nije sastavljena u jednom od navedenih oblika, utvrdit će se nevaljanost oporuke. Što se tiče opozivosti pravnog posla, ona proizlazi iz toga što je oporuka posljednja volja ostavitelja koji slobodno raspolaže svojom imovinom te oporuku može opozvati u bilo kojem trenutku do svoje smrti i to djelomično ili u cijelosti. Kada se radi o jednostranosti, odnosi se na to da za sastavljanje oporuke ostavitelj ne mora tražiti pristanak drugih osoba, već ona predstavlja jednostrano očitovanje volje ostavitelja. Takvo očitovanje volje mora biti jasno i određeno, ostavitelj ne smije biti u zabludi, pod prijetnjom, prijevarom ili prisilom (URL: IUS INFO1). Vrlo je bitno naglasiti da ostavitelj svoju volju izražava samostalno na pisani ili usmeni način te je ne može izraziti preko zastupnika ili punomoćnika (URL: IUS INFO1). Oporučno nasljeđivanje ima i pojedina ograničenja koja se odnose na nužni dio, odnosno odredbama o nužnom nasljedstvu. Članovi obitelji ostavitelja mogu ostvariti svoje pravo na nasljedstvo prema utvrđenim pretpostavkama, odnosno pravo mogu ostvariti ostaviteljevi potomci, posvojčad, bračni i/ili izvanbračni drug, roditelji, posvojitelji, braća i sestre i njihovi potomci, djedovi i bake te njihovi potomci i ostali preci, a koje propisuje Zakon o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19). U sadržaju oporuke ostavitelj može odrediti jednog ili više svojih nasljednika, zamjenika ili osobu kojoj će ostaviti nasljedstvo u slučaju da nasljednik kojeg je odredio ostavitelj umre prije ostavitelja ili ako se nasljednik odrekao nasljedstva ili je nedostojan naslijediti ostavitelja. Nadalje, može ostaviti jedan ili više zapisa, odrediti da se neka stvar ili pravo ili dio ostavine ili cijela ostavina upotrijebi za postignuće neke dopuštene svrhe. Nadalje, osobu kojoj ostavlja

nasljedstvo može opteretiti nekom dužnošću te pojedinim odredbama oporuke može odrediti uvjete ili rokove (URL: IUS INFO1).

Bitno je naglasiti i postojanje pretpostavki za valjanost oporuke, a to su sposobnost oporučivanja te oblik oporuke. Sposobnost oporučivanja najbliže se može pojasniti člankom 26. Zakona o nasljeđivanju: „(1) Oporuku može napraviti svaka osoba sposobna za rasuđivanje koja je navršila 16 godina života. (2) Oporuka je ništavna ako u vrijeme sastavljanja oporučitelj nije imao 16 godina života ili nije bio sposoban za rasuđivanje. Ako se ne dokaže suprotno, smatrat će se da je oporučitelj u trenutku sastavljanja oporuke bio sposoban za rasuđivanje. Oporučitelj nije bio sposoban za rasuđivanje ako u tom trenutku nije bio u stanju shvatiti značenje svojeg očitovanja i njegove posljedice, ili nije bio u stanju vladati svojom voljom toliko da postupa u skladu s tim znanjem. (3) Gubitak sposobnosti za rasuđivanje koji bi nastupio pošto je oporuka napravljena ne utječe na njezinu valjanost“. Druga pretpostavka valjanosti odnosi se na oblik oporuke, a koja navodi da je valjana oporuka ona koja je sastavljena u obliku koji je utvrđen Zakonom o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19) te da svatko može oporučivati u bilo kojem obliku koji je predviđen Zakonom o nasljeđivanju (Crnić et al. 2003: 67). Da bi oporuka postala važeća, određena pravila moraju biti poštovana, posebno u vezi s njezinom formom. Međutim, društvo se izuzetno promijenilo i danas je moguće raditi stvari koje su čak i prije deset godina izgledale nemogućima. Tehnologija je utjecala na sve aspekte života društva, stoga nije iznenađujuće da ljudi sada stvaraju (ili barem pokušavaju stvarati) oporučna raspolaganja svojim prijenosnim računalima ili mobilnim telefonima. Unatoč tome što je tehnologija važan dio modernog života, čini se da pravo nije pratilo taj trend, posebno kada je riječ o pravu koje se odnosi na oblikovanje oporuka (Klasiček, 2019: 31-40).

3.1. Oblici oporuka

Prema Zakonu o nasljeđivanju postoji nekoliko oblika oporuka kroz koju oporučitelj izjavljuje svoju volju. Postoje privatne oporuke (vlastoručne i oporuke pisane pred svjedocima), javne oporuke te oporuke u izvanrednim okolnostima (usmena oporuka). Kada je riječ o privatnoj oporuci, kako je prethodno navedeno, ona može biti vlastoručno sastavljena ili sastavljena pred svjedocima. Vlastoručna oporuka je, kako navodi Zakon o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19 članak 30.) ona koju je oporučitelj samostalno sastavio te je potpisao. Preporuka je da se kod vlastoručne oporuke navede datum i mjesto kada je sastavljena, ali izostavljanje tih podataka nema nikakav utjecaj na vlastoručnu oporuku

(prilog 1.). Kada je riječ o oporuci koja se sastavlja pred svjedocima, oporučitelj je dužan potvrditi da je oporuka koja je napisana njegova te je ju je dužan pred istima potpisati. Obveza svjedoka pred kojima potpis daje oporučitelj je da se, kao i oporučitelj, potpišu na istu oporuku kako bi oporuka bila valjana (URL: IUS INFO1). Međutim, kao preporuka navodi se naznačavanje svojstva svjedoka te drugih okolnosti koje će se kasnije koristiti pri lakšem pronalaženju oporuke. Da oporuka nastane pred svjedocima, iznimno je važno da ostavitelj može čitati i pisati, da postoji sposobnost kod svjedoka te da ostavitelj pred njima izjavi da je napisan tekst njegova oporuka. Nakon toga tekst potpisuje ostavitelj, a nakon njega, isti taj tekst, potpisuju svjedoci. Na taj se način potvrđuje da je ostavitelj pred svjedocima dao izjavu i ostavio potpis (prilog 2.). Druga vrsta oporuke koja se može sastaviti je javna oporuka. Takva oporuka sastavljena je uz nazočnost i sudjelovanje javnih tijela. Svatko može valjano oporučiti u obliku javne oporuke, a osoba koja ne može ili ne zna čitati ili se ne može potpisati može u redovitim okolnostima oporučiti samo u obliku javne oporuke. Ako ostavitelj tako zahtijeva, javnu oporuku može sastaviti netko od sljedećih ovlaštenih tijela: javni bilježnik, sudac općinskog suda kao i sudski savjetnik i diplomatsko-konzularni predstavnik Republike Hrvatske (Klarić i Vedriš, 2014: 737). Kada je riječ o međunarodnoj oporuci, takva oporuka valjana je bez obzira na mjesto gdje je sastavljena, na ostaviteljevo državljanstvo, prebivalište ili boravište ili na mjesto gdje se nalazi ostavina. Međunarodna oporuka mora biti sastavljena u pisanom obliku te oporučitelj nije dužan vlastoručno je napisati. Također, može biti napisana na bilo kojem jeziku i pismu, može biti napisana rukom ili na drugi propisan način. Dužnost je oporučitelja dati izjavu u nazočnosti dvaju svjedoka i ovlaštene osobe da potvrdi da je on napisao ispravu ili ju je za njega napisao netko drugi te da potvrdi da zna njezin sadržaj. U nazočnosti svjedoka oporučitelj treba potpisati oporuku ili u slučaju da je ona već potpisana, priznati i potvrditi potpis kao svoj. U slučaju da oporučitelj nije u stanju potpisati svoju oporuku, ovlaštenoj osobi mora navesti razlog te ona razlog mora zabilježiti u oporuci. Svjedoci i ovlaštena osoba dužni su potpisati se na oporuku. Kao datum oporuke stavlja se onaj datum kada ju je potpisala ovlaštena osoba. (Zakon o nasljeđivanju, NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19, članci 151.-157.) Nadalje, valja istaknuti i usmenu oporuku kao jednu od oblika oporuka. Ona se sastavlja zbog postojanja izvanrednih okolnosti. U takvim slučajevima, ostavitelj svoju volju govori pred dva istodobno prisutna svjedoka tako da istakne da je to njegova posljednja volja. Dužnost svjedoka je da napišu sadržaj ostaviteljeva očitovanja, bez odgađanja. Nakon toga, svjedoci su dužni bez odgađanja napisati ono što im je oporučitelj usmeno iskazao kao svoju oporuku te to predati sudu ili javnom bilježniku ili usmeno iznijeti kazano. Prilikom usmenog kazivanja, navode se okolnosti poput vremena sastavljanja, mjesta sastavljanja te u kojim je

prilikama očitovana volja. Bitno je naglasiti da svjedoci usmene oporuke mogu biti one osobe koje su svjedoci javne oporuke te ne moraju nužno znati pisati i čitati (prilog 3.). Ono što se smatra bitnim je da znaju jezik na kojemu je oporučitelj iskazao svoju posljednju volju (URL: IUS INFO1). Oporuka prestaje vrijediti trideset dana nakon proteka izvanrednih okolnosti zbog kojih je i sastavljena (URL: Odvjetnički ured Tomislav Strnišćak).

3.2. Opoziv oporuke

Kako oporuka predstavlja razredbu posljednje volje, tako ona svom ostavitelju daje pravo njezina opoziva. To znači da ostavitelj svoju oporuku može opozvati u bilo kojem trenutku bez potrebe pristanka drugih osoba. Oporuka se može opozvati u cijelosti ili djelomično. Postoji nekoliko načina na koji se oporuka može opozvati, a to su uništenje isprave, izjava ostavitelja o opozivu, pravljenje nove oporuke te konkludentne radnje.

Uništenje isprave predstavlja jedan od najjednostavnijih načina da se opozove oporuka. Kako bi uistinu došlo do uništenja isprave, važno je da do takve radnje ne dođe slučajno, već samo i isključivo voljom ostavitelja. Ostavitelj može potrgati ili zapaliti ispravu te takvim postupkom pokazuje da više ne želi postojanje isprave te da želi spriječiti pravne učinke oporuke nakon njegove smrti.

Izjava ostavitelja o opozivu oporuke može se obaviti samo na strogo formalan način, točnije formalnom izjavom o opozivu. Važno je naglasiti da se izjava o opozivu može dati na one načine na koje se oporuka može sastaviti. Ostavitelj nije primoran opozvati oporuku na onaj način na koji se ona sastavila. Izjava se može dati pred osobama ovlaštenim za sastavljanje javne oporuke bez obzira na oblik u kojemu je sastavljena. Postupak opoziva pred ovlaštenim tijelom je isti kao onaj koji predvodi sastavljanju javne oporuke. O takvom postupanju mora se obavijestiti Hrvatski upisnik oporuka.

Pravljenje nove oporuke predstavlja radnju u kojoj ostavitelj opoziva oporuku te pravi novu koja je sadržajno suprotna oporuci koju opoziva. U slučaju da ostavitelj opozove oporuku koja je kasnije sastavljena, tada će se ona oporuka koja je sastavljena prethodno, osnažiti. Ona se neće osnažiti u slučaju da je to volja ostavitelja.

Konkludentne radnje su one koje su u suprotnosti s onima koje su sadržane u oporuci, a odnose se na slučajeve u kojima ostavitelj imovinom raspolaže za vrijeme života kršeći tako sadržaj oporuke koju je sastavio (Klarić i Vedriš, 2014: 747-748).

3.3. Nevaljanost oporuke

Nevaljanost oporuke pojavljuje se u dva oblika: kao ništetnost i kao pobojnost. Ništetnost oporuke proizlazi iz određenih razloga, a to su nesposobnost oporučitelja, nemogućnost i nedopustivost sadržaja. Razlozi pobojnosti oporuke su mane volje, nedostatak propisanog oblika te raspolaganja suprotna pravu na nužni dio. Jedan od razloga za ništavost oporuke je nesposobnost oporučitelja. U radu je već pojašnjeno da je jedna od pretpostavki valjanosti oporuke upravo da oporučitelj ima navršenih šesnaest godina te da je bio sposoban rasuđivati. Može se zaključiti da nesposobnost ostavitelja predstavlja činjenicu da u trenutku sastavljanja oporuke, ostavitelj nije imao navršenih šesnaest godina te nije bio sposoban za rasuđivanje. Smatrat će se sposobnim sve dok se ne dokaže suprotno. Ako nesposobnost ostavitelja nastupi nakon sastavljanja oporuke, takva oporuka neće biti nevaljana te ne predstavlja razlog za poništenjem. Još jedan od razloga ništetnosti je nemogućnost i nedopustivost sadržaja oporuke. Zbog toga što obuhvaća samo pojedine odredbe u oporuci, može se reći da se tu radi o djelomičnoj ništetnosti. Nedopustivost sadržaja označava da ostavitelj unosi odredbe koje se odnose na raspolaganje u korist suca ili bilo koje druge ovlaštene osobe koja je sastavljala oporuku.

Kada se radi o razlozima pobojnosti oporuke, oni obuhvaćaju mane volje kod ostavitelja što označava da je ostavitelj u trenutku sastavljanja oporuke bio pod prisilom, prijetnjom, prijevarom ili u zabludi. Kod takvih slučajeva postoji mogućnost podnošenja tužbe za poništenjem oporuke. Rok za takvu radnju je godina dana od dana saznanja za razlog pobojnosti te navedeni rok ne može početi teći prije proglašenja oporuke. Objektivni, to jest krajnji rok za podnošenje tužbe je deset godina od proglašenja oporuke, ali prema osobi koja je prouzročila mane volje ostavitelja, ako je za njih znala ili je morala znati, rok je dvadeset godina od proglašenja oporuke.

Nadalje, još jedan od razloga pobojnosti je i nedostatak propisanog oblika. Ako se utvrdi da oporuka nije sastavljena u jednom od propisanih oblika, tražit će se poništenje oporuke. Osoba koja može zahtijevati poništenje oporuke je ona kod koje se utvrdi postojanje pravnog interesa, a to su najčešće zakonski nasljednici ostavitelja. Rokovi koji se vežu za poništenje oporuke zbog nedostatka propisanog oblika su godinu dana od dana saznanja za oporuku, koja teče od proglašenja oporuke te krajnji rok, koji je deset godina od proglašenja oporuke.

Posljednji razlog za pobojnost oporuke je raspolaganje suprotno pravu na nužni dio. To su sva postupanja koja za posljedicu imaju povredu prava na nužni dio. Nužni nasljednici kojima je povrijeđeno pravo na nužni dio imaju pravo zahtijevati umanjenje oporučnih

raspolaganja. Rok za takvo zahtijevanje je tri godine od proglašenja oporuke (Klarić i Vedriš, 2014: 749-751).

3.4. Čuvanje i pohrana oporuke

Kada je riječ o čuvanju oporuke, ostavitelj može odlučiti o čuvanju oporuke. Na taj način ostavitelj bira mjesto gdje namjerava čuvati svoju oporuku, a tu će namjeru u potvrdi zabilježiti ovlaštena osoba. Ostavitelj može donijeti odluku da samostalno čuva oporuku, da njezino čuvanje povjeri drugoj fizičkoj osobi ili da čuvanje povjeri određenoj pravnoj osobi. Izbor ostavitelja je alternativan; on može čuvati oporuku, ali to nije dužan učiniti. U situaciji gdje je ostavitelj donio odluku da svoju oporuku želi povjeriti na čuvanje sudu, javnom bilježniku ili pak konzularnoj osobi u inozemstvu, točnije diplomatsko-konzularnom predstavniku Republike Hrvatske, oni su je dužni primiti na čuvanje bez obzira na činjenicu tko je ostavitelj (URL: IUS INFO1). Kada je riječ o međunarodnoj oporuci, takva se oporuka nakon zaprimanja na čuvanje mora spremirati u poseban omot te je kao takvu treba zapečatiti, a naposljetku se izdaje potvrda da je međunarodna oporuka primljena na čuvanje. Sva navedena tijela, koja su dužna preuzeti međunarodnu oporuku na čuvanje, dužna su je čuvati na način da je drže odvojeno od ostalih spisa te s istom moraju rukovati s posebnom pažnjom. O takvom postupanju nadležna tijela, bez odgode, obavijestit će Hrvatski upisnik oporuka (URL: IUS INFO2). Pavlinić i Kalamiza (2019: 42) objašnjavaju rad Hrvatskog upisnika oporuka. On predstavlja javni upisnik koji vodi javnobilježnička komora, čiji je rad reguliran Pravilnikom Hrvatskog Upisnika oporuka (NN 48/93). U takav se upisnik evidentiraju privatne i javne oporuke te daju informacije potrebne za ostavinski postupak. Informacije se daju na temelju upita o čuvanju i mjestu pohranjene oporuke. Podaci sadržani u oporuci ne smiju se stavljati na raspolaganje trećim osobama prije smrti ostavitelja, osim samom oporučitelju ili osobi koju je on za to ovlastio. Također, u upisniku se evidentiraju svi podaci koje se odnose na vraćanje oporuke oporučitelju kao i na sve promjene koje je oporučitelj izvršio u njoj. Sve oporuke koje se evidentiraju u Upisniku dobivaju svoj evidencijski broj koji se sastoji od korisničkog broja i broja oporuke. Ono što označava redni broj oporuke je četveroznamenkasti broj godine u kojoj je oporuka upisana te redni broj upisa. U slučaju da se tijekom godine u Hrvatski Upisnik Oporuka dostavi nova oporuka, upisat će se pod sljedećim rednim brojem u Hrvatski Upisnik Oporuka te se taj podatak upisuje u rubriku koja se zove „Primjedba“. Sve osobe koje evidentiraju oporuke te rade s oporukama, dužne su sve podatke čuvati u tajnosti. Svaki oporučitelj ili osoba koju je on ovlastio ima pravo u bilo koje vrijeme zatražiti popis svih oporuka koju su evidentirane pod

njegovim evidencijskim brojem. Bitno je naglasiti da ako postoji oporuka, a nije evidentirana u Hrvatskom upisniku oporuka, neće se umanjiti njezina važnost niti valjanost na temelju koje ispunjava sve zakonske pretpostavke za njezino proglašenje (URL: IUS INFO2).

4. OPORUČNO NASLJEĐIVANJE NA PODRUČJU EUROPSKE UNIJE

Kada je riječ o nasljeđivanju na području Europske unije, to podrazumijeva način na koji se oporučno nasljeđuje u 27 europskih zemalja. Svaka od zemalja ima ovlaštena tijela koja su nadležna odlučivati o nasljeđivanju u cijelosti. Ovlaštena tijela u pravilu su sudovi države članice. Kada se govori o konkretnom slučaju, postoji mogućnost da umrli kao materijalno pravo izabere pravo one države članice čiji je on državljanin, nakon čega stranke imaju opciju sporazumjeti se da sud države članice umrlog državljanina ima isključivu nadležnost odlučivati o svim nasljednim stvarima. Kada je riječ o imovini umrlog koja je smještena u trećoj državi, sud koji je nadležan odlučivati o istoj, može to odbiti. Konkretnije, može odbiti odlučivanje o imovini ako može očekivati da odluka neće biti priznata. Nasljeđivanje na europskom prostoru temelji se na činjenici da svaka država ima pravo biti nadležna o odlučivanju imovine umrlog, koji je u trenutku smrti imao boravište u toj članici. No, ako je, kao izuzetak, iz svih okolnosti slučaja jasno da je u trenutku smrti umrli bio očigledno bliže povezan s državom koja nije država uobičajenog boravišta, pravo mjerodavno za nasljeđivanje je pravo te druge države. Pored toga, osoba može za pravo, koje će u cijelosti urediti njezino nasljeđivanje, izabrati pravo države čiji je državljanin u trenutku izbora ili u trenutku smrti. Nadalje, ako se uobičajeno boravište umrlog ne nalazi u državi članici, sudovi države članice u kojoj se imovina nalazi u cijelosti zadržavaju pravo odlučivanja o nasljeđivanju. Takvo pravo zadržavaju ako je u trenutku smrti umrli imao državljanstvo te države članice. Ako to nije slučaj, onda umrli takvo pravo zadržava ako je imao svoje prethodno uobičajeno boravište u toj državi članici pod uvjetom da u trenutku kada je postupak pokrenut pred sudom nije proteklo više od pet godina od promjene tog uobičajenog boravišta. Međutim, ako niti jedan sud u državi članici nema nadležnost prema navedenim pravilima, oni sudovi u kojima se nalazi imovina zadržavaju nadležnost odlučivanja o toj imovini. „Ako pravo države u kojoj se nalaze određena nepokretna imovina, određena poduzeća ili druge posebne kategorije imovine ima posebna pravila koja zbog ekonomskih, obiteljskih ili socijalnih razloga nameću ograničenja koja se odnose ili utječu na nasljeđivanje te imovine, ta posebna pravila primjenjuju se na nasljeđivanje u toj mjeri u kojoj su po pravu te države primjenjiva neovisno o pravu mjerodavnom za nasljeđivanje.“ (URL: IUS INFO3)

Što se tiče priznavanja, izvršivosti i izvršenje odluka, takve odluke vrijede u drugim državama članicama bez potrebe za pokretanjem postupaka. Odluka koja je donesena u jednoj državi članici neće se priznavati u drugoj državi članici ako se utvrdi da je takva odluka u suprotnosti s javnim poretom. Kada je riječ o izvršivosti odluke, zahtjev za njezinim

izvršenjem može se podnijeti sudu ili tijelu nadležnom u državi članici izvršenja. Pritom su tijela dužna o tome obavijestiti Komisiju. Pored navedenih pravila o nadležnosti suda i primjeni materijalnog prava, postoji i Europska potvrda o nasljeđivanju. Takvu potvrdu mogu koristiti nasljednici, legatari koji imaju izravna prava u nasljedstvu te izvršitelji oporuka ili upravitelj ostavine. „Za izdavanje te Potvrde nadležni su sudovi koji odlučuju u nasljednim stvarima ili drugo tijelo koje po nacionalnom pravu ima nadležnost baviti se nasljednim stvarima.“ Potvrda se može izdati na zahtjev bilo koje osobe koja ima utvrđeno nasljedno pravo, a za podnošenje se koristi određeni obrazac. Takav zahtjev treba sadržavati podatke koji su propisani i to u mjeri u kojoj su navedeni podaci poznati samom podnositelju zahtjeva, a koji su nužni tijelu koje izdaje Potvrdu. Na taj način potvrđuju se elementi za koje podnositelj traži Potvrdu te moraju biti priložene sve relevantne isprave u preslikama ili izvorniku, a koje ispunjavaju uvjete za utvrđivanje autentičnosti. Nakon što se zaprimi takav zahtjev, provjeravaju se podaci i izjave, isprave kao i ostali dokazi koje je podnositelj dostavio. Nakon toga provodi se provjera po službenoj dužnosti. „Tijelo izdavanja izdaje Potvrdu bez odgode kada su elementi koji se trebaju potvrditi utvrđeni po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ili po bilo kojem drugom pravu mjerodavnom za određene elemente. Potvrda proizvodi svoje učinke u svim državama članicama, a da nije potreban poseban postupak.“ Za Potvrdu se predmnijeva da točno dokazuje elemente koji su utvrđeni onim pravom koje je mjerodavno za nasljeđivanje ili po bilo kojem drugom pravu koje je mjerodavno za određene elemente. Za osobu koja se navodi kao legatar, nasljednik, izvršitelj oporuke ili ostavinski upravitelj u Potvrdi, pretpostavlja se da ima status naveden u Potvrdi i/ili prava ili ovlasti navedene u Potvrdi te da nema nikakvih ograničenja i/ili uvjeta vezanih za ta prava ili ovlasti, osim onih koja su navedena u Potvrdi (Čuveljak, 2023).

4.1. Oporučno nasljeđivanje na području Poljske

Kada je riječ o oporučnom nasljeđivanju u Poljskoj, oporuke koje su prihvaćene u poljskom zakonodavstvu su usmena oporuka, holografaska oporuka, javnobilježnička oporuka te usmeno izjavljena oporuka pred svjedocima. Kada je riječ o usmenoj oporuci, smatra se da je to oporuka koja je sastavljena na način da oporučitelj na samrti izjavljuje svoju volju zato što je u trenutku sastavljanja bilo nemoguće ili vrlo teško sastaviti je u nekom od navedenih oblika. Usmena oporuka mora biti sastavljena, odnosno izjavljena u nazočnosti triju svjedoka, te na taj se način smatra valjanom oporukom. Holografaska oporuka je ona koju je u cijelosti napisao oporučitelj, datirao je i potpisao. Javnobilježnička oporuka je ona koju umjesto oporučitelja sastavlja javni bilježnik i to u obliku javnobilježničkog akta. Slično usmenoj oporuci, postoji

još i oporuka koja je izjavljena usmeno u nazočnosti dvaju svjedoka pred gradonačelnikom općine, gradonačelnikom grada ili čelnim tijelom gradske uprave. Odredba o valjanosti oporuke navodi da ne mora biti registrirana da bi bila valjana. Oporuke koje su sastavljene u obliku javnobilježničkog akta mogu se registrirati u Nacionalnom vijeću javnih bilježnika. Kada je riječ o ograničavanju slobode raspolaganja imovinom zbog smrti, poljsko zakonodavstvo navodi da oporučitelj ima neograničenu slobodu pri izboru svojeg nasljednika. Postoje i pravila nasljeđivanja u slučaju da oporuka nije sastavljena prije smrti oporučitelja. Ako ostavitelj nije bio u braku niti je imao potomke, imovinu nasljeđuju roditelji. U slučaju da je u trenutku otvaranja nasljedstva jedan od roditelja pokojan, dio nasljedstva pokojnog roditelja dijeli se na jednake dijelove između braće i sestara oporučitelja, a ako je netko od braće i sestara oporučitelja umro prije otvaranja nasljedstva, a iza sebe ostavio potomke, u tom slučaju potomci njegov dio dijele na jednake dijelove. Ako oporučitelj nema braće i sestara niti potomaka, u tom se slučaju cijelo nasljedstvo dijeli na jednake dijelove među bakama i djedovima oporučitelja, ali ako su u trenutku nasljedstva baka ili djed pokojni, onaj dio koji pripada tom djedu ili baki nasljeđuju potomci djeda ili bake. Ako u trenutku otvaranja nasljedstva baka ili djed koji su umrli nemaju potomke, u tom se slučaju njezin ili njegov dio dijeli među ostalim bakama ili djedovima na jednake dijelove. U slučaju da nema srodnika koji u skladu sa zakonom imaju pravo na nasljedstvo, tada nasljedstvo prelazi na općinu posljednjeg prebivališta oporučitelja, ako se ne može utvrditi posljednje prebivalište oporučitelja u Poljskoj ili ako je oporučitelj boravio u inozemstvu, nasljedstvo prelazi na državnu riznicu. Ako oporučitelj nije bio u braku, ali je ostavio potomke, nasljedstvo nasljeđuju samo ti potomci. U slučaju da oporučitelj iza sebe ostavi bračnog druga, taj bračni drug postaje jedinim nasljednikom u slučaju da nema drugih potomaka, roditelja, braće i sestara ili potomaka braće i sestara. Ako oporučitelj iza sebe ostavi bračnog druga i djecu, u tom se slučaju nasljedstvo dijeli između njih na jednake dijelove, ali bračni drug ne može dobiti manje od četvrtine nasljedstva. „Ako ostavitelj ostavi za sobom bračnog druga s kojim je imao uspostavljeno zakonsko zajedničko vlasništvo, nadživjeli bračni drug dobiva pola zajedničke imovine za raskid zajedničkog vlasništva, a druga polovica dio je nasljedstva ostavitelja, ako za ostaviteljem ne ostanu bračni drug ili krvni srodnici koji imaju pravo na nasljedstvo u skladu sa zakonom, nasljedstvo se dijeli na jednake dijelove među djecom bračnog druga ostavitelja, čiji su roditelji pokojni u trenutku otvaranja nasljedstva (nasljeđivanje pastoraka)“.

Što se nužnog dijela tiče, ono ne ograničava slobodu ostavitelja da raspoláže svojom imovinom, već štiti interese oporučiteljevih krvnih srodnika te bračnog druga kojima pripada pravo na određeni iznos (URL: Europski portal e-pravosuđe).

4.2. Oporučno nasljeđivanje na području Italije

Posebnost oporučnog nasljeđivanja u Italiji je što zajedničke oporuke i ugovori o budućem nasljeđivanju nisu dopuštene. Načini nasljeđivanja oporučno su nasljedstvo pomoću kojeg oporučitelj raspolaže jednim ili više posebno utvrđenih dijelova imovine te imenovanje nasljednika putem kojeg oporučitelj raspolaže cijelom ostavinom ili njezinim dijelom, a pritom ne navodi imovinu koja je predmet tog raspolaganja. Kada se radi o registraciji oporučnog raspolaganja, oporuka ne mora biti registrirana. Nakon smrti ostavitelja, ako nema sastavljene oporuke, nasljeđuje se prema Građanskom zakonu. Na temelju istoimenog zakona, pravo nasljeđivanja imaju bračni drugovi, djeca, roditelji, braća i sestre te srodnici do šestog stupnja. Unatoč volji ostavitelja, postoje određena ograničenja u slobodi raspolaganja imovinom zbog smrti, odnosno tzv. nužni dio. Konkretnije rečeno, ostavitelj prema zakonu može slobodno odlučivati o raspolaganju svojom imovinom. No ipak, postoji nužni dio, odnosno minimalni udio koji je u ostavini izdvojen za bračnog druga, djecu ostavitelja, njihove potomke te roditelje. Međutim, oporuka koja ne sadrži odredbe o nužnom dijelu, predstavlja valjanu oporuku te proizvodi pravne učinke ako je nasljednici ne ospore (URL: Europski portal e-pravosuđe).

4.3. Oporučno nasljeđivanje na području Finske

Pitanja oporučnog nasljeđivanja te izjave volje ostavitelja uređuju se Zakonom o nasljeđivanju. Da bi bila valjana te proizvodila pravne učinke, oporuka mora biti sastavljena u formalnom, pisanom obliku te mora biti sastavljena pred najmanje dva svjedoka. Ostavitelj mora potpisati oporuku koju je sastavio ili potvrditi vlastiti potpis na istoj. Nakon potvrde ostavitelja, svjedoci ostavljaju svoje potpise na oporuci. Finsko zakonodavstvo ostavlja mogućnost sastavljanja uzajamne oporuke koju sastavljaju bračni partneri zbog prijenosa vlasništva s jednog na drugog. Što se tiče registriranje oporuke, nadležna tijela za registraciju oporuka ne vode upisnik oporuka. Kao kod prethodnih zemalja te njihovog propisanog nasljeđivanja, u finskom zakonodavstvu također postoje ograničenja u raspolaganju imovinom, tzv. nužni dio. Ona predstavlja zakoniti dio koji „iznosi polovinu vrijednosti dijela ostavine koji prelazi na tog nasljednika u skladu sa zakonskim nasljednim redom“. Nužni dio obuhvaća izravne potomke ostavitelja te bračnog partnera. Oporuka koju je sastavio bračni partner koji je prvi preminuo predstavlja zaštitu drugom bračnom partneru. „Nadživjeli bračni partner može zadržati cjelovitu ostavinu umrlog bračnog partnera, osim ako izravni potomak zatraži raspodjelu ostavine ili ako je drugačije navedeno u oporuci umrle osobe“. Međutim, ako ne

postoji nužni dio po kojemu ostavitelj raspolaže, podjela ostaviteljeve imovine se odvija na način da su izravni potomci glavni korisnici koji dobivaju jednak dio ostavine. Ako je dijete umrlo, u tom će slučaju njegovo mjesto zauzeti potomci tog djeteta te će svaka grana obitelji dobiti jednak dio, a ako je umrla osoba bila vjenčana, a izravni potomci je nisu nadživjeli, nadživjeli bračni partner prvi nasljeđuje ostavinu umrlog bračnog partnera. Životni partneri imaju jednaka prava nasljeđivanja kao i bračni partneri. Ako osobu koja je umrla nije nadživio niti jedan izravni potomak, a nije bila u braku u trenutku smrti, u tom će slučaju otac i majka umrle osobe dobiti svaki polovinu ostavine, a u slučaju da su otac ili majka umrli, taj će se dio podijeliti između braće i sestara umrle osobe. Ukoliko su brat ili sestra umrli prije ostavitelja, njihovo mjesto će zauzeti potomci tog brata ili sestre, pri čemu svaka grana obitelji dobiva jednako. Ako nema preživjele braće ili sestara, niti njihovih potomaka, ali jedan od roditelja preminule osobe je živ, taj roditelj nasljeđuje cijelu ostavinu, a ako nijedan od navedenih nasljednika nije preživio preminulu osobu, djedovi i bake preminule osobe nasljeđuju cijelu ostavinu. „Ako su djed umrle osobe s očeve strane, baka s očeve strane, djed s majčine strane ili baka s majčine strane već umrli, dio ostavine koji bi dobio taj djed ili baka dobivaju njihova djeca, bratći i sestrične nemaju pravo na nasljedstvo". (URL: Europski portal e-pravosuđe).

4.4. Oporučno nasljeđivanje na području Francuske

Kako bi se pitanje raspolaganja imovinom što lakše uredilo, bitno je poštovati unaprijed određene uvjete koji su propisani. Osnovni uvjeti u Francuskoj su sposobnost oporučitelja za rasuđivanje kao i pravna sposobnost oporučitelja. Formalni uvjeti se odnose na četiri dopuštena oblika oporuke. Oporuke koje se u Republici Francuskoj mogu sastaviti su vlastoručna oporuka, ovjerena oporuka, tajna oporuka i međunarodna oporuka. Vlastoručna oporuka da bi bila valjana treba biti vlastoručno napisana te ju oporučitelj mora potpisati. Također je bitno naznačiti datum sastavljanja. Ovjerena oporuka, da bi bila valjana, mora biti sastavljena u nazočnosti dvojice javnih bilježnika ili javnog bilježnika i dvojice svjedoka. U slučaju da se oporuka sastavlja u prisutnosti javnog bilježnika i dvaju svjedoka, dužni su je potpisati zajedno s oporučiteljem. Kada se sastavlja tajna oporuka, može biti napisana rukom ili tipkana. Oporučitelj je oporuku dužan potpisati te se ona predaje javnom bilježniku u prisutnosti dvaju svjedoka, zatvorena i zapečaćena. Međunarodnu oporuku je oporučitelj dužan predati javnom bilježniku i dvojici svjedoka koji je potpisuju te uz oporuku prilažu potvrdu javnog bilježnika kod kojeg će se oporuka pohraniti. Oporučitelj ima pravo u svakom trenutku opozvati svoju oporuku. Kada je riječ o nužnom dijelu, francuskim je pravom utvrđeno da nužni dio pripada

samo potomcima pokojnika, odnosno djeci, unucima i drugima prema slijedu nasljednih redova. U slučaju da pokojnik nije imao potomke, nužni dio će pripasti bračnom drugu. Utvrđena su i pojedina pravila nasljeđivanja u slučaju da oporuka nije sastavljena prije smrti oporučitelja. Ako preminula osoba bez bračnog druga ima djecu, njena ostavina će se podijeliti na jednake dijelove među tim potomcima, a ako pokojnik nije bio u braku niti je imao djece, njegova ostavina će se podijeliti između njegovih roditelja, braće, sestara i njihovih potomaka, ako takvi postoje. U slučaju da nema preživjele braće ili sestara niti njihovih potomaka, ostavina će se podijeliti na pola između oca i majke pokojnika. Ako su roditelji preminuli prije pokojnika, ostavina će se podijeliti među braćom i sestrama pokojnika ili njihovim potomcima, a drugi rodbinski članovi, preci i udaljeni srodnici će biti isključeni. U slučaju da pokojnik ima živućeg bračnog druga, prije nego što se riješi pitanje ostavine, potrebno je riješiti pitanja vezana uz njihovu bračnu stečevinu. Nakon što se odrede prava iz te stečevine, primijenit će se sljedeća pravila: ako pokojnik ima bračnog druga i djecu, bračni drug može izabrati između plodouživanja cijele imovine ili vlasništva nad četvrtinom imovine, ako su bračni drugovi roditelji sve djece, a ako jedno dijete ili više njih nije zajedničko i vlasništva nad četvrtinom imovine. Smatra se da je bračni drug izabrao plodouživanje cijele imovine ako nije donio drugačiju odluku prije smrti. Ako iza pokojnika ostaju bračni drug i preci, bračni drug će naslijediti polovicu ostavine, dok će otac i majka svaki naslijediti po četvrtinu, a ako je jedan od predaka preminuo prije pokojnika, njegova četvrtina ide bračnom drugu. U slučaju da pokojnik nema ni predaka ni potomaka, cijelu imovinu nasljeđuje preživjeli bračni drug. Ako pokojnik nema predaka, braća i sestre ili njihovi potomci nasljeđuju polovicu imovine koju je pokojnik dobio od svojih predaka nasljeđivanjem ili darom. Ovo se naziva pravo povrata. „Svu drugu imovinu nasljeđuje nadživjeli bračni drug, partneri u registriranom ili neregistriranom partnerstvu, nadživjeli partner u registriranom partnerstvu nema zakonsko pravo na nasljedstvo. Međutim, može dobiti legat. Registrirani partner stoga se ne smatra nasljednikom pokojnika. Nakon smrti svojeg partnera ima samo privremeno besplatno pravo na uživanje obiteljskog doma (uključujući namještaj) do najviše godinu dana, uz uvjet da su u njemu prebivali u vrijeme smrti. On stoga nasljeđuje samo ako je oporučno imenovan nasljednikom. Ako imaju djece, bez obzira potječu li iz njihove zajednice ili ne, nadživjelom partneru moguće je oporučiti samo raspoloživi dio ostavine. Raspoloživi dio ostavine ovisi o broju djece: trećina u slučaju dvoje djece ili četvrtina u slučaju troje ili više, ako nemaju djece, svu ostavinu može naslijediti nadživjeli partner ili treća osoba ako ne postoje nužni nasljednici. Međutim, ako su roditelji pokojnika živi, mogu zahtijevati povrat imovine koju su darovali svojem preminulom djetetu do najviše četvrtine ostavine po nadživjelom roditelju“ (URL: Europski portal e-pravosuđe).

4.5. Oporučno nasljeđivanje na području Estonije

Oblik oporuke koju oporučitelj može sastaviti prilikom raspolaganja vlastitom imovinom su javnobilježničke oporuke, privatne oporuke te uzajamna oporuka bračnih drugova. Javnobilježnička oporuka, da bi bila valjana, mora biti ovjerena kod javnog bilježnika ili je pohranjena kod javnog bilježnika na čuvanje u zapečaćenoj omotnici, a prethodno ju je oporučitelj sastavio. U slučaju javnobilježničke oporuke, javni bilježnik je dužan ovjeriti oporuku koju je pripremio sukladno raspolaganju imovinom oporučitelja ili sam oporučitelj priprema oporuku te ju podnosi javnom bilježniku na ovjeru. Oporučitelj je dužan potpisati javnobilježničku oporuku u prisutnosti javnog bilježnika. Kada je riječ o oporuci koju ovjerava javni bilježnik, takvu oporuku može sastaviti osoba koja ima navršenih najmanje petnaest godina života te mu nije potrebna suglasnost zakonskog zastupnika. Ako oporučitelj oporuku pohranjuje na čuvanje javnom bilježniku, oporučitelj je dužan oporuku dostaviti u zapečaćenoj omotnici te izjavljuje da je to njegova oporuka. U tom će slučaju javni bilježnik sastaviti javnobilježnički akt te navesti da je oporuka pohranjena te je akt potpisuju javni bilježnik i oporučitelj. Oporučitelj oporuku može preuzeti bilo kada od javnog bilježnika te u tom slučaju je javni bilježnik dužan sastaviti akt o preuzimanju oporuke i taj akt potpisuju oporučitelj i javni bilježnik. Javnobilježničke oporuke nisu ograničene rokovima te su na snazi dok se ne opozovu ili izmjene. Privatna oporuka je valjana ako je vlastoručno sastavljena ili je potpisana u prisutnosti svjedoka. Privatna oporuka mora biti potpisana u nazočnosti dvaju svjedoka pravne sposobnosti, te se također u oporuci navode datum i godina kada je oporuka sastavljena. Svjedoci nisu dužni znati sadržaj oporuke. Svojim potpisima potvrđuju da je oporučitelj vlastoručno potpisao oporuku, te da je prema njihovim saznanjima, pravno sposoban i ima sposobnost izvršenja oporuke. Privatna oporuka prestaje vrijediti kada protekne šest mjeseci od sastavljanja oporuke, a oporučitelj je još živ. Kada je riječ o uzajamnoj oporuci bračnih drugova, takvu oporuku bračni sastavljaju zajedno te se u oporuci međusobno imenuju nasljednicima ili na neki drugi način uređuju raspolaganje imovinom. Takvo raspolaganje moraju ovjeriti kod javnog bilježnika. Svoje raspolaganje u uzajamnoj oporuci, bračni drugovi imaju pravo opozvati dok su živi te se takva oporuka kojom se opoziva raspolaganje imovinom, ovjerava kod javnog bilježnika. Uzajamna oporuka će biti ništava ako brak prestane prije smrti oporučitelja. Prestaje i ukoliko je bračni drug prije smrti od suda zatražio razvod, ako je dao pisanu suglasnost za razvod ili je imao pravo od suda tražiti poništaj braka te je od istog zatražio zahtjev.

5. USPOREDBA OPORUČNOG NASLJEĐIVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ S OPORUČNIM NASLJEĐIVANJEM U POJEDINIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE

Veliki korak za Republiku Hrvatsku dogodio se upravo 1. srpnja 2013. godine, kada je Republika Hrvatska postala punopravnom članicom Europske unije. Posljednja je ušla kao zemlja članica te je svoje zakonodavstvo morala uskladiti s brojnim aktima Europske unije. Članak 141.c Ustava Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) definira kako u donošenju odluka, pravne osobe, državna tijela te tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izravno primjenjuju pravo Europske unije. Kada je riječ o konkretnim zemljama članicama koje su analizirane u ovom radu, potrebno je naglasiti koje su sličnosti i razlike s hrvatskim zakonodavstvom. U Republici Hrvatskoj nasljeđuje se prema Zakonu o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19) te istoimeni zakon predstavlja jedan od pravnih temelja nasljeđivanja. Kako i Republika Hrvatska, tako i Poljska, Italija, Finska, Francuska te Estonija imaju zakone koje čine njihov pravni temelj za nasljeđivanje. U Republici Poljskoj to je Kodeks Cywilny, objavljen u Službenom glasilu Republike Poljske 1964. godine. U Republici Italiji to čini Codice Civile 1942., objavljen u Službenom glasilu Republike Italije 1942. godine, kao i drugi relevantni zakoni, dok je u Republici Finskoj temelj Zakon o nasljeđivanju (Perintökaari) objavljen u Službenom glasilu Republike Finske 1965. godine. U Republici Francuskoj je to Code civil" ili "Code Napoléon", a također se često naziva i "Code civil des Français", objavljen u Službenom glasilu Republike Francuske "Journal Officiel de la République Française" 1804. godine. Zakon o nasljeđivanju Republike Estonije naziva se "Pärimisseadus", objavljen je u Službenom listu Republike Estonije 2003. godine.

Usporedbom Republike Hrvatske i Republike Poljske vidljivo je sljedeće: sukladno odredbama poljskog zakonodavstva, oporuke koje su prihvaćene u poljskom zakonodavstvu su usmena oporuka, holografška oporuka, javnobilježnička oporuka te usmeno izjavljena oporuka pred svjedocima. Odredba o valjanosti oporuke navodi da ne mora biti registrirana da bi bila valjana. S druge strane, u Republici Hrvatskoj vrste prihvaćenih oporuka su: privatne oporuke (vlastoručne i oporuke pisane pred svjedocima), javne oporuke te oporuke u izvanrednim okolnostima (usmena oporuka). Takve se oporuke unose u Hrvatski upisnik oporuka. Nadalje, usporedbom Republike Hrvatske s Republikom Italijom dolazi se do zaključka da u Italiji postoji oporučno nasljedstvo pomoću kojeg oporučitelj raspolaže jednim ili više posebno utvrđenih dijelova imovine te imenovanje nasljednika putem kojeg oporučitelj raspolaže

cijelom ostavinom ili njezinim dijelom pritom ne navodeći imovinu koja je predmet tog raspolaganja. Međutim, ako oporuka nije sastavljena, nasljeđuje se prema Građanskom zakoniku, tzv. Codice Civilu, što znači da su nasljednici bračni drugovi, djeca, roditelji, braća i sestre te srodnici do šestog stupnja. Kada se uspoređuje Republika Finska sa Republikom Hrvatskom, može se zaključiti kako zakonodavstvo Republike Finske navodi da se oporuka, koja je valjana i proizvodi pravne učinke, može sastaviti pred svjedocima ili sastaviti kao uzajamna oporuka. Uzajamna oporuka predstavlja prijenos nasljedstva s jednog bračnog i/ili izvanbračnog partnera na drugog. Usporedbom Republike Hrvatske i Republike Francuske vidljivo je da Republika Francuska ima propisane uvjete nasljeđivanja koji se dijele na osnovne i formalne uvjete. Osnovni uvjeti su da oporučitelj ima sposobnost rasuđivanja kao i pravnu sposobnost. Formalni se uvjeti odnose na dopuštene oblike u kojima se oporuka može sastaviti. U Republici Francuskoj oblici oporuka su vlastoručna oporuka, ovjerena oporuka, tajna oporuka i međunarodna oporuka. Usporedbom Republike Hrvatske i Republike Estonije vidljive su pojedine razlike u obje države. Kod sastavljanja javnobilježničke oporuke kao uvjet za sastavljanje navodi navršenih najmanje petnaest godina života, dok je u Republici Hrvatskoj uvjet za sastavljanje oporuke navršenih šesnaest godina. Propisani oblici u Republici Estoniji su javnobilježnička oporuka, privatna oporuka te uzajamna oporuka bračnih drugova.

6. ZAKLJUČAK

Institut oporučnog nasljeđivanja u današnje je vrijeme jedan od temeljnih načina nasljeđivanja. Oporuka povijesno predstavlja način na koji građanstvo može raspolagati svojom imovinom u slučaju smrti. Za sastavljanje oporuke oporučitelj mora biti sposoban rasuđivati te mora navršiti određen broj godina. U prijašnjim vremenima postojala je obveza da takvo raspolaganje imovinom bude podijeljeno isključivo unutar obitelji, dok današnje zakonodavstvo omogućava slobodu oporučitelju, ali ga ograničava nužnim dijelom. Na temelju toga može se reći da se danas stvari nisu znatno promijenile. Iako je današnje digitalno društvo sve razvijenije, i dalje prevladava tradicionalni način sklapanja oporuke koji ne podliježe modernoj tehnologiji. Primjerice, iako je današnje društvo okrenuto elektroničnom poslovanju u kojem prevladava elektronični oblik sklapanja ugovora, odnosno napredni elektronički potpis koji ima jednaku pravnu snagu kao vlastoručni, sklapanje oporuke i dalje se odvija pred fizičkom prisutnošću osobe koja fizički ostavlja vlastoručni potpis u realnom vremenu. Hrvatsko zakonodavstvo, punopravnim je članstvom Republike Hrvatske unutar Europske unije, preuzelo većinu europske pravne stečevine koju primjenjuje u praksi. Zakonodavstva Poljske, Italije, Finske, Francuske i Estonije pretjerano se ne razlikuje od hrvatskog zakonodavstva, to jest razlike su vrlo male ili nepostojeće. Zakon o nasljeđivanju predstavlja pravni temelj nasljeđivanja unutar Republike Hrvatske. Oporučno nasljeđivanje ima prednost pred zakonskim nasljeđivanjem, a sam Zakon o nasljeđivanju navodi uvjete koji su potrebni za valjanost oporuke. Institut oporučnog nasljeđivanja povijesno je ojačao svoju formu i sadržaj i može se reći da je danas jedan od ključnih načina stjecanja imovine.

7. LITERATURA

1. Butković, M. (2013) *Obilježja i značaj međunarodne oporuke u hrvatskom oporučnom nasljednom pravu*, URL: <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/obiljezja-i-znacaj-medunarodne-oporuke-u-hrvatskom-oporucnom-nasljednom-pravu?HighlightQuery=obilje%c5%beja+i+zna%c4%8daj+me%c4%91unarodne+oporuke> [pristup: 14.03.2023.]
2. Crnić et al. (2003) *Novo nasljednopravno uređenje*. Zagreb: Narodne Novine
3. Čepulo, D. (2016) *Hrvatska pravna povijest u europskom kontekstu od srednjeg vijeka do suvremenog doba*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet u Zgarebu
4. Čuveljak, J. (2016) *Nasljeđivanje u Europskoj Uniji*, URL: <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/nasljedivanje-u-europskoj-uniji?HighlightQuery=naslje%c4%91ivanje+u+europskoj+uniji> [pristup: 14.03.2023.]
5. Europski portal e-pravosuđa, URL: <https://e-justice.europa.eu/166/HR/succession?POLAND&member=1> [pristup: 25.05.2023.]
6. Europski portal e-pravosuđa, URL: <https://e-justice.europa.eu/166/HR/succession?ITALY&member=1> [PRISTUP: 25.05.2023.]
7. Europski portal e-pravosuđa, URL: <https://e-justice.europa.eu/166/HR/succession?FINLAND&member=1> [pristup: 25.05.2023.]
8. Europski portal e-pravosuđa, URL: <https://e-justice.europa.eu/166/HR/succession?FRANCE&member=1> [pristup: 24.08.2023.]
9. Europski portal e-pravosuđe, URL: <https://e-justice.europa.eu/166/HR/succession?ESTONIA&member=1> [pristup: 24.08.2023.]
10. IUS INFO1, URL: <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/oporuka-kao-temelj-nasljedivanja> [pristup: 14.03.2023.]
11. IUS INFO2, URL: <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/hrvatski-upisnik-oporuka-24907> [pristup: 14.03.2023.]
12. IUS INFO3, URL: <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/nasljedivanje-u-europskoj-uniji?HighlightQuery=naslje%c4%91ivanje+u+europskoj+uniji> [pristup: 25.05.2023.]
13. Klarić, P., Vedriš, M. (2014) *Građansko pravo*, 14. izdanje. Zagreb: Narodne Novine.
14. Klasiček, D. (2019) Wills in digital era: Oporuke u digitalnom vremenu. *Pravni vjesnik*, 49 (1-2), str. 31-40.

15. Nakladništvo Vizura, URL: : <https://vizura.eu/primjeri/primjer-pisane-oporuke-date-pred-svjedocima-zakon-o-nasljeđivanju-clanak-31-narodne-novine-broj-4803-16303-3505-i-12713/> [pristup: 29.06.2023.]
16. Nakladništvo Vizura, URL: <https://vizura.eu/primjeri/primjer-izjave-svjedoka-kod-usmene-oporuke-zakon-o-nasljeđivanju-clanak-31-narodne-novine-broj-4803-16303-3505-i-12713/> [pristup: 29.06.2023.]
17. Nakladništvo Vizura, URL: <https://vizura.eu/primjeri/primjer-vlastorucne-oporuke-zakon-o-nasljeđivanju-clanak-30-narodne-novine-broj-4803-16303-3505-i-12713/> [pristup: 29.06.2023.]
18. Odvjetnički ured Tomislav Strnišćak, URL: <https://www.odvjetnik-strniscak.hr/strucni-clanci/nasljeđivanje-na-temelju-oporuke/> [pristup: 29.06.2023.]
19. Pavlinić, E., Kalamiza, A. (2019) Oporuka – (ne)samostalno raspolaganje, *Paragraf*, 3 (1), str. 35-57.
20. Ustav Republike Hrvatske. NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14
21. Zakon o nasljeđivanju. NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19

8. POPIS PRILOGA

1. Primjer vlastoručne oporuke
2. Primjer pisane oporuke pred svjedocima
3. Primjer izjave svjedoka kod usmene oporuke

PRILOZI

Prilog 1.

Primjer vlastoručne oporuke (Zakon o nasljeđivanju – Članak 30., Narodne novine broj 4803., 16303., 3505. i 12713)

Primjer 168. Primjer vlastoručne oporuke (Zakon o nasljeđivanju – Članak 30., Narodne novine broj: 48/03., 163/03., 35/05. i 127/13)^[1]

O P O R U K A

Ja _____ od oca _____ i majke _____, rođen u _____, dana _____ godine, sa prebivalištem u _____, pri čistoj savjesti, zdravog razuma i bez ičije prisile, ovom oporukom koju sam osobno napisao, za slučaj svoje smrti, želim raspodijeliti moju imovinu, na način kako slijedi:

1. a) _____ iz _____

mojoj bivšoj supruzi, ostavljam u isključivo vlasništvo _____.

1. b) _____ iz _____

mojoj sadašnjoj supruzi, ostavljam putničko vozilo marke „_____“, reg.br. _____ i novčana sredstva u iznosu od 23.000,00 EUR-a (slovima: dvadesettrisućeeura) koja se vode na deviznom računu broj: _____ kod _____ banke.

1. c) _____ iz _____

mom sinu iz drugog braka, ostavljam u isključivo vlasništvo, moj stan koji se nalazi u _____, sagrađen na katastarskoj čestici broj _____, upisan u zemljišnoknjižnom ulošku broj _____, K.O. _____, zajedno sa svim pokretnim stvarima koje se zateknu u stanu u trenutku smrti.

Ova oporuka je moja posljednja volja i želim da se po njoj u potpunosti postupi nakon moje smrti.

Za izvršitelja ove oporuke određujem _____ odvjetnika iz _____, kome ću predati ovu oporuku.

U _____, _____ godine

OSTAVITELJ OPORUKE:

^[1] Oporuka je valjana ako ju je oporučitelj vlastoručno napisao i ako ju je potpisao. Za valjanost vlastoručne oporuke nije nužno, ali je korisno, da su u njoj naznačeni mjesto i datum kad je sastavljena. (Članak 30. Zakon o nasljeđivanju – Narodne novine broj: 48/03., 163/03., 35/05. i 127/13)

Prilog 2.

Primjer pisane oporuke date pred svjedocima (Zakon o nasljeđivanju – Članak 31., Narodne novine broj 4803., 16303., 3505. i 12713)

Primjer 169. Primjer pisane oporuke date pred svjedocima (Zakon o nasljeđivanju – Članak 31., Narodne novine broj: 48/03., 163/03., 35/05. i 127/13)^[1]

OPORUKA

kojom ja _____, _____, iz _____, rođen _____, dana _____ godine, koji znam i mogu čitati i pisati, sposoban za rasuđivanje i po svojoj slobodnoj volji raspolazem svom svojom imovinom za slučaj smrti i to kako slijedi:

Svojim nasljednikom na mojoj imovini određujem _____

iz _____, u 2/3 dijela moje imovine, a _____

iz _____, u 1/3 dijela moje cijele imovine.

Ovu oporuku mi je sastavio _____ iz _____,

i ja ju vlastoručno potpisujem u prisutnosti slijedećih svjedoka oporuke: _____, iz _____ i _____

iz _____ te pred istima izjavljujem da je to moja oporuka.

^[1] Oporučitelj koji zna i može čitati i pisati može sastaviti oporuku tako što će za ispravu, bez obzira tko ju je sastavio, izjaviti pred dva istodobno nazočna svjedoka da je to njegova oporuka te je pred njima potpisati. Svjedoci će se potpisati na samoj oporuci, a korisno je da se naznači njihovo svojstvo svjedoka, kao i druge okolnosti koje bi mogle koristiti njihovom lakšem pronalaženju. (Članak 31., Zakon o nasljeđivanju – Narodne novine broj: 48/03., 163/03., 35/05. i 127/13)

Izvor: Nakladništvo Vizura, URL

Prilog 3.

**Primjer izjave svjedoka kod usmene oporuke (Zakon o nasljeđivanju –
Članak 31., Narodne novine broj 4803., 16303., 3505. i 12713)**

Primjer 170. Primjer izjave svjedoka kod usmene oporuke (Zakon o nasljeđivanju – Članak 31., Narodne
novine broj: 48/03., 163/03., 35/05. i 127/13)

Mi niže potpisani:

_____ iz _____, rođen _____,

u _____, po zanimanju _____, i _____.

_____ iz _____, rođen _____, u _____, po zanimanju
_____, kao svjedoci usmene oporuke kojom je _____.

iz _____, kao oporučitelj izjavio svoju posljednju volju dana _____ godine, u _____ sati, u
_____.

Oporuka je sačinjena zbog iznenadne teške bolesti oporučitelja zbog koje mu je pozlilo pa je hospitaliziran u
bolnici _____. Tijekom boravka u bolnici na odjelu intenzivne njege pred nama je izjavio da svojega
nećaka Marka Markovića iz _____, po zanimanju _____ rođenog _____ određuje za svojega
jedinog nasljednika na cijeloj imovini, jer ga _____ uzdržavao, uvijek mu bio na pomoći i cijeloga života
se prema njemu lijepo ponašao. Oporučitelj nas je zamolio da što prije dovedemo u bolnicu javnog bilježnika
kako bi sastavio javnu oporuku, a u slučaju da on ne uspije dočekati bilježnika da njegovu volju izjavimo u
svemu prema njegovim riječima pred nadležnim sudom odnosno javnim bilježnikom. Sljedećeg dana mi smo
u _____ sati doveli javnog bilježnika gosp./gđu. _____ iz _____ ali je oporučitelj tog jutra u
_____ sati preminuo.

Ovu izjavu sastavili smo o gornjim navodima i predajemo ju javnom bilježniku _____.

Svjedoci:

(ime i prezime)

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, Valerija Videc, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom Usporedba oporučnog nasljeđivanja na prostoru Europske Unije te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 18. rujna 2023. godine

Ime i prezime studenta

Valerija Videc